Reactie van de Begeleidingscommissie Implementatie Masterplan ziekenhuizen op het rapport van KPMG/Plexus t.b.v. CGOD

De Begeleidingscommissie Implementatie Masterplan ziekenhuizen heeft op 31 oktober het rapport "Evaluatieonderzoek pilots in het kader van het Masterplan Orgaandonatie" besproken dat is opgesteld door KPMG/Plexus. Tijdens de pilotperiode hebben vertegenwoordigers van de regio's de commissie steeds geïnformeerd over de voortgang en de laatste stand van zaken ten aanzien van de implementatie van de regionale initiatieven in het kader van het Masterplan. De commissie vindt het verslag van het Evaluatieonderzoek een solide rapport waarin de inzet, het enthousiasme en het resultaat van de regio's goed verwoord is.

Gezien de onderzoeksvragen die geformuleerd zijn om te bepalen of een pilot bijdraagt aan de doelstelling(en) van het Masterplan en de conclusies die KPMG/Plexus hierover trekt ten aanzien van de vier in het onderzoek geëvalueerde pilots, concludeert de commissie dat er op dit moment onvoldoende significante resultaten zijn om landelijke uitrol van de pilots te adviseren.

De commissie ziet wel positieve elementen in de pilots die direct danwel indirect zouden kunnen bijdragen aan het verder maximaliseren van het aantal orgaandonoren ten opzichte van het donorpotentieel in Nederland. Het advies van de commissie is dan ook om de pilots in Groningen, Leiden, en Maastricht door te laten lopen tot 31-12-2013 om de regionale initiatieven diepgaander te kunnen evalueren. Daarbij moeten de onderzoeksvragen waar nodig aangescherpt worden. Doel van het aanscherpen is om met behulp van de verzamelde data en op basis van de te verwachten aantallen te garanderen dat de onderzoeksvragen sluitend beantwoord kunnen worden.

Daarnaast geeft de commissie aan dat een beter beeld verkregen moet worden van de kosten en opbrengsten van pilots.

Op basis van de huidige evaluatie van de pilots kan volgens de begeleidingscommissie bij enkele pilots alvast een efficiëncyslag gemaakt worden wat betreft inzet van mensen en middelen. De commissie heeft per pilot de positieve elementen (+) en de elementen waarop de pilot aanscherping behoeft (?) benoemd.

Pilot Groningen:

Positieve elementen:

+ Focus op donatie op de intensive care;
+ Korte lijnen door indeling van de regio in subregio's, waardoor korte communicatie en aansturingslijnen ontstaan;
+ Focus op trainingsmodule Communicatie rond Donatie (CrD);
+ Donatie-coördinator (DC) ondersteunt donormanagement op intensive care in ziekenhuizen die ver van het UMCG af liggen waardoor aanwezigheid van de transplantatiecoördinator (TC) voor het opstarten van de donatieprocedure/ logistiek minder kritisch wordt;

Elementen die tijdens verlenging van de pilot van Groningen aanscherping behoeven:

? Inzichtelijk maken van de tijdsbesparing van TC's als DC ondersteuning biedt tijdens donormanagement in donorziekenhuis;
? Trainingsmodule CrD borgen op IC's en in acute zorg-as in de regio.

Pilot Leiden (Zelfstandig uitname team)

Positieve elementen:

+ Inzet ZUT verkort de wachttijden van familie en nabestaanden en maakt de uitnameprocedure beter 'planbaar';
+ Inzet ZUT neemt drempel bij donorziekenhuis weg om donatieprocedure op te starten, doordat minder inbreuk wordt gemaakt op het reguliere OK programma;
+ Inzet ZUT verhoogt mogelijk de kwaliteit van de uitgenomen organen doordat gewerkt wordt met een vast team en de wachttijd op de IC verkort is, waardoor de procedure in zijn geheel verkort wordt.

Elementen die tijdens verlenging van de pilot van Leiden aanscherping behoeven:

? Meetbaar maken van de kwaliteit van de uitgenomen organen;
? Kosten-baten analyse van het ZUT tov het regionale uitname team.

Pilot Maastricht

Positieve elementen:

+ Deze pilot boort als enige een 'nieuwe' pool van donoren aan;
+ Pilot sluit aan bij internationale ontwikkelingen.

Elementen die tijdens verlenging van de pilot van Maastricht aanscherping behoeven:

? Ethische aspecten ten aanzien van non-heart beating categorie I (NHB I) donatie inventariseren en adresseren;
? Kwaliteit en survival van NHBI nieren monitoren.

Pilot Amsterdam (interim avluatie, pilot loopt tot september 2013)

Positieve elementen:

+ Pilot sluit aan bij bestaande ontwikkelingen in het ziekenhuis-landschap;
+ Donatie is een onderwerp tijdens reguliere overlegmomenten tussen IC's binnen een IC-regio.

Elementen die tijdens verlenging van de pilot van Amsterdam aanscherping behoeven:

? Kwantificeren van inzet HDVC-systeem tbv orgaandonatie, wat levert het systeem op aan donoren?;
? Monitoren implementatie van het systeem buiten IC-regio van het AMC, waar lopen ze tegenaan?

Tot slot heeft de commissie vier aanbevelingen die, zo mogelijk gelijktijdig met de verlenging van de pilots, opgepakt zouden moeten worden.

Ten eerste laat het rapport van KMPG/Plexus evenals het rapport 'praktijken rondom orgaandonatie[1]' zien dat er onbenut potentieel aan orgaandonoren op de SEH's lijkt te zijn. De commissie wil dit nader onderzocht hebben. Ten tweede is uit het project Communicatie rond Donatie (CrD) van de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS) en uit de pilot van regio Groningen gebleken dat inzet van de trainingsmodule CrD essentieel is om het weigeringspercentage van nabestaanden te verlagen. De commissie raadt aan om deze trainingsmodule structureel en in samenspraak met de betreffende beroepsverenigingen aan te bieden aan professionals in ziekenhuizen. Tevens zou het volgen van deze training een meer verplichtend karakter moeten krijgen. De commissie ziet in het rapport een aantal elementen die

[1] Praktijken van Orgaandonatie in Nederlandse ziekenhuizen, Een studie in het kader van het Masterplan Orgaandonatie. NIVEL, Erasmus MC en iBMG, mei 2011.

meegenomen moeten worden in het traject herstructurering van donorwerving in Nederland. Als laatste stelt de commissie voor om de bestaande applicaties van de NTS waarin data over donatie en transplantatie verzameld worden uit te breiden, zodat deze data beter ingezet kunnen worden voor outputsturing.

Met vriendelijke groet, mede namens de leden van de commissie

Drs. B.J.J.M. Haase-Kromwijk

Voorzitter Begeleidingscommissie